

Brüssel, 18. mai 2021
(OR. en)

8768/21

CULT 33
AUDIO 54
SOC 273

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	7431/21
Teema:	Nõukogu järelused kultuuri- ja loomemajanduse taastumise, vastupanuvõime ja kestlikkuse kohta

Delegatsioonidele esitatakse lisas nõukogu järelused kultuuri- ja loomemajanduse taastumise, vastupanuvõime ja kestlikkuse kohta, mille nõukogu kiitis heaks oma 17.–18. mai 2021. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport).

Nõukogu järeldused
kultuuri- ja loomemajanduse taastumise, vastupanuvõime ja kestlikkuse kohta

Euroopa Liidu Nõukogu,

TULETADES MEELDE

1. vajadust teha COVID-19 pandeemiat silmas pidades enneolematuid jõupingutusi suurema vastupanuvõime ja muutuste saavutamiseks ELis, nagu on märgitud Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta erakorralisel kohtumisel vastu võetud järeldustes¹;
2. otsusekindlust võtta kiiresti otsustavaid poliitikameetmeid, et toetada kultuuri- ja loomemajandust kriisi ajal ja pärast seda, mida ELi kultuuri-, meedia- ja audiovisuaalministrid väljendasid oma kolmel mitteametlikul videokonverentsil Horvaatia ja Saksamaa eesistumiste ajal;
3. mitmeid erakorralisi meetmeid, mille eesmärk on toetada kultuuri- ja loomemajandust, mille Euroopa Liit ja selle liikmesriigid on kehtestanud alates COVID-19 pandeemia algusest;
4. Euroopa sotsiaalõiguste samba tähtsust selle tagamisel, et kedagi ei jäeta kõrvale ei taastumisprotsessis ega digi- ja rohepöördel;

¹ EUCO 10/20.

5. poliitilist kokkulepet programmi „Loov Euroopa“ (2021–2027) kohta, mille eelarvet suurendatakse uues mitmeaastases finantsraamistikus;
6. asjaolu, et Euroopa Komisjon võttis vastu tegevuskava, et toetada meedia- ja audiovisuaalsektori taastumist ja ümberkujundamist;

OLLES TEADLIK

7. kultuuri olulisest rollist Euroopa identiteedi jaoks ning sellest, et kultuur aitab oluliselt kaasa meie ühiskondade elujõulisusele, kaasatusele, demokraatlikule toimimisele ja heaolule tänu oma olemuslikule väärtusele ning olulisele sotsiaalsele ja majanduslikule mõjule;
8. kultuuri potentsiaalset ideede allikana ja vahendina, mille abil luua uusi lahendusi, käsitleda diskrimineerimist ja tugevdada sotsiaalseid sidemeid, kujundada uusi solidaarseid suhteid, tuua elu tegutsemisruumidesse ning tugevdada meie võimet tulla paremini toime praeguste ja tulevaste väljakutsetega;
9. kultuuri- ja loomemajanduse tunnustamisest Euroopa majanduse ühe olulise ökosüsteemina ja selle potentsiaalset majandusarengu hoogustajana;
10. kunstnike, esitajate ja loovisikute võimest kohaneda praegusest kriisist tulenevate probleemidega, leides peamiselt digitaalses keskkonnas uusi ja innovaatilisi viise sisu edastamiseks oma publikule ja uute kultuurihuviliste ligimeelitamiseks;
11. enneolematust vajadusest taastada ja edendada kultuuri- ja loomeökosüsteeme, kasutades COVID-19 kriisi põhjustatud probleemidest saadud õppetunde;

ARVESTADES, ET

12. praegune kriis on toonud esile kultuuri- ja loomemajanduse struktuursed probleemid ning nõuab kohest reageerimist ning kaugeleulatuvaid ja ambitsioonikaid meetmeid, mis avavad tee kultuuri- ja loomemajanduse, eelkõige selles valdkonnas tegutsevate loovisikute ja spetsialistide suuremale vastupanuvõimele ja kestlikkusele;
13. oluline on tugevdada kultuuri- ja loomemajandust, eelkõige selle praegusest kriisist enim mõjutatud sektoreid, käsitledes nende nõrku külgi ning edendades õiglust ja võrdsust kõigi jaoks, pöörates erilist tähelepanu naissoost kunstnike ja kultuuritöötajate olukorrale;

JUHIB TÄHELEPANU SELLELE, ET

14. kultuuri- ja loomemajandus kuulub valdkondade hulka, mida COVID-19 kriis on tabanud kõige rängemini selle ainulaadsete omaduste tõttu, nagu vahetu kontakt publikuga, ning asjaolu tõttu, et paljud, kuigi mitte kõik kultuuriasutused on suletud ja üritused tühistatud, mis põhjustab tõsiseid majandusraskusi;
15. suur osa kultuuri- ja loomemajanduse valdkonna töötajatest, sealhulgas kõige haavatavamad neist, seisavad silmitsi märkimisväärse ebakindlusega, mis on sageli tingitud sotsiaalkaitse ja töötustoetuse mehhanismide puudumisest, kuna kultuurialast tööd iseloomustavad sageli ebakindlad lühiajalised töölepingud ja füüsilisest isikust ettevõtjate suur osakaal;
16. mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad ning kultuuriasutused ja -organisatsioonid (nii tulunduslikud kui mittetulunduslikud), mis moodustavad suurema osa kultuuri- ja loomemajandusest ning aitavad kaasa kultuurilisele mitmekesisusele, vajavad kohandatud meetmeid, arvestades nende haavatavust kriiside negatiivse mõju suhtes;

17. paljud kunstnikud, loovisikud ja kultuuritöötajad on kiiresti kasutanud oma töö ja loominguliste protsesside tutvustamist internetis, kuid seisavad silmitsi väljakutsega kindlustada kestlikke sissetulekuallikaid, samas kui väga suurte veebiplatvormide liiklus ja tulud on kasvanud;
18. juurdepääs kultuurile on osutunud kodanike heaolu ja ühiskonna ühtekuuluvuse seisukohast väga oluliseks, kuid tervisega seotud mureküsimused võivad seda jätkuvalt piirata;
19. pandeemiaga tegelemiseks kehtestatud piirangud mõjutavad kultuuritöötajate liikuvust ja kultuuriteoste ringlust, tekitades seega probleeme seoses kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse, dialoogi jätkamise, teabevahetuse ja piiriülestele väärtusahelatega;
20. pandeemia on mõjutanud ka kultuuri- ja loomemajanduse valdkonna partnereid kolmandates riikides, mistõttu on oluline näidata üles solidaarsust ja teha nendega koostööd kestliku taastumise ja arengu nimel ELi rahvusvaheliste kultuurisuhete ja välistegevuse raames;

MÄÄRAB SUBSIDIAARSUSE JA PROPORTSIONAALSUSE PÕHIMÕTTEID, LIIKMESRIIKIDE VASTAVAD PÄDEVUSVALDKONDI NING SOTSIAALPARTNERITE ROLLI JA SÕLTUMATUST NÕUETEKOHASELT ARVESSE VÕTTES KINDLAKS JÄRGMISED KUUS PRIORITEETI, ET EDENDADA KULTUURI- JA LOOMEMAJANDUSE TAASTUMIST SUUREMA VASTUPANUVÕIME JA KESTLIKKUSE SUUNAS

I. OLEMASOLEVATELE RAHALISTELE VAHENDITELE JUURDEPÄÄSU PARANDAMINE

Kutsub liikmesriike ja komisjoni üles:

21. kasutama taaste- ja vastupidavusrahastut, et võimaldada taastuda COVID-19 pandeemia negatiivsest mõjust ning muuta kultuuri- ja loomemajandus tulevaste kriiside suhtes vastupidavamaks, käsitledes kultuuri- ja loomemajanduse ees seisvaid struktuurseid väljakutseid ning rakendades vajaduse korral asjakohaseid ja tõhusaid toetuskavasid;
22. edendama koostoimet kultuuri- ja loomemajandusega seotud ELi programmide vahel, nagu „Loov Euroopa“, „Erasmus+“, „Euroopa horisont“, „InvestEU“, „Digitaalne Euroopa“, ühtekuuluvuspoliitika fondid ja Euroopa Liidu taasterahastu;
23. lihtsustama taotlusprotsesse ja vähendama rahastamisprogrammidega seotud bürokraatiat nii palju kui võimalik;
24. püüdma tagada, et kedagi ei jäeta kõrvale ning et rahastamismehhanismid vastaksid füüsilisest isikust ettevõtjate, mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning (nii tulunduslike kui ka mittetulunduslike) institutsioonide ja organisatsioonide konkreetsetele vajadustele ja suutlikkusele kultuurivaldkonnas;

25. jagama kohandatud teavet rahastamis- ja kaasrahastamisvõimaluste kohta, mis on kultuuri- ja loomemajandusele kättesaadavad nii liikmesriikides kultuuri- ja loomemajandust toetavate struktuuride kaudu kui ka asjaomaste ELi programmide teabepunktide, ametite või kontaktpunktide kaudu, ning tugevdama nende osalejate vahelist dialoogi, et tagada kultuuri- ja loomemajanduse õigeaegne teavitamine ja nõustamine;

Kutsub komisjoni üles:

26. pakkuma ühist ühtse kontaktpunkti vahendit, et saada kõigis ELi ametlikes keeltes asjakohast, korrapäraselt ajakohastatavat, kergesti mõistetavat, kergesti kättesaadavat ja kohandatud teavet kultuuri- ja loomemajanduse rahastamisvõimaluste kohta, võimaldades seega kõigil kultuurivallas tegutsejatel saada kiiresti teavet asjakohaste ELi rahastamisprogrammide kohta;
27. hindama riigiabi eeskirjade kohaldamist kultuuri- ja loomemajanduse suhtes, et kaaluda kohandamise vajadust;
28. jätkama toetusmeetmete ja ELi rahastamisprogrammide rakendamisel tihedat koostööd sidusrühmadega, et tagada olemasolevate rahaliste vahendite vastavus valdkonna vajadustele, eelkõige ettenägematute asjaolude korral;

II. KULTUURI- JA LOOMEMAJANDUSE SPETSIALISTIDE VASTUPANUVÕIME SUURENDAMINE

Kutsub liikmesriike üles:

29. edendama asjakohastes raamistikes tihedas dialoogis kultuuri- ja loomemajanduse sektoritega õiglase ja kestliku tööturu edasist arengut, sealhulgas kultuuri- ja loomemajanduse spetsialistide sotsiaalkaitset, milles võetakse arvesse kultuuri- ja loomemajanduse eripära²;
30. edendama pidevat dialoogi ja teabevahetust kultuuri- ja loomemajanduse spetsialistidega, julgustades neid probleemidest varakult teatama ja leitud lahendusi jagama;

Kutsub liikmesriike ja komisjoni üles:

31. edendama uute ärimudelite edasiarendamist kultuuri- ja loomemajanduses, näiteks kasutades ära selliste andmete potentsiaali, mis vastavad majanduslikele, digitaalsetele, ühiskondlikele ja keskkonnavalastele väljakutsetele;
32. edendama koolitusvõimalusi, mis suurendavad suutlikkust seoses ettevõtlus-, digi-, finants- ja juhtimisoskustega ja intellektuaalomandiga, ning kultuuri- ja loomemajanduse spetsialistide üldist vastupanuvõimet;
33. julgustama uurima uusi viise ja vahendeid kunstnike sissetuleku tagamiseks, arutama kunstnike staatust ja vahetama mõtteid töötingimuste kohta Euroopa kultuuri- ja loomemajanduses ning tööstuses kunstnike ning kultuuri- ja loomemajanduse spetsialistide staatuse ja töötingimuste tööühikute kaudu, mis luuakse avatud koordinatsiooni meetodi alusel;
34. edendama jõupingutusi, et kaitsta kultuuri- ja loomemajandust piraatluse eest;

² Nõukogu 8. novembri 2019. aasta soovitus, milles käsitletakse töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsu sotsiaalkaitsele, ELT C 387, 15.11.2019, lk 1.

III. LIIKUVUSE JA KOOSTÖÖ EDASINE TUGEVDAMINE

Kutsub liikmesriike ja komisjoni üles:

35. võtma asjakohaseid meetmeid, et veelgi soodustada koostööd, sealhulgas kolmandate riikidega, ning hõlbustama kunstnike ning kultuuri- ja loomemajanduse spetsialistide vaba liikumist, edendades vahetusi, koostööd ja kunstivabadust, võttes arvesse isikute ja teenuste vaba liikumise üldpõhimõtteid;
36. täiendavalt uurima lahendusi liikuvusega seotud probleemide lahendamiseks, hõlbustades kunstnikel ning kultuuri- ja loomemajanduse spetsialistidel piiriülese liikuvusega seotud erinevate haldustavadega toime tulemist;
37. edendama kunstivaldkondade vahelist koostööd ja lihtsustada vajaduse korral seonduvaid eeskirju;
38. edendama vajalikku paindlikkust, et võimaldada Euroopa liikuvusfondide ümbersuunamist sektori kõige pakilisemate vajaduste rahuldamiseks reisipiirangute kehtimise ajal;

IV. DIGIÜLEMINEKU JA ROHEPÖÖRDE KIIRENDAMINE

Kutsus liikmesriike ja komisjoni üles:

39. innustama kultuuri- ja loomemajanduse spetsialistide oskuste täiendamist, et võimaldada neil digikeskkonnale tõhusalt juurde pääseda, seda kasutada, sellest kasu saada ja selles konkureerida, võttes arvesse väga suurte digiplatvormide rolli;
40. kasutama võimalusi, mida pakuvad muudetud audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv³ ja autoriõiguse direktiiv,⁴ et hõlbustada kultuuri- ja loomemajanduse taastumist;
41. edendama valdkondadevahelist koostööd kultuuri- ja loomemajanduse ning keskkonna- ja tehnoloogiasektori vahel, edendades innovatsiooni nii kultuuris kui ka tööstuses ning kasutades täielikult ära keeletehnoloogiat ja digitehnoloogiat, nt tehisintellekti;
42. edendama vajaduse korral kõigi põlvkondade kultuuriharidust, et luua tarbijate jaoks teadlikum suhtumine kultuuriloomingu laiemasse mitmekesisusse;
43. toonitama kultuuri- ja loomemajanduse olulist ümberkujundavat rolli kestlikkuse hoogustajana ning pakkuda võimaluse korral kõigile kultuurivaldkonnas tegutsejatele soodsaid tingimusi, et maksimeerida nende potentsiaali kliimamuutuste vastu võitlemisel, sealhulgas vähendades nende tegevuse keskkonnamõju;

³ Direktiiv 2010/13/EL, mida on muudetud direktiiviga (EL) 2018/1808.

⁴ Direktiiv (EL) 2019/790.

V. TEADMISTE JA VALMISOLEKU PARANDAMINE TULEVASTEKS VÄLJAKUTSETEKS

Kutsub liikmesriike ja komisjoni üles:

44. edendama põhjalikke teadmisi iga kultuuri- ja loomemajanduse sektori konkreetsetest vajadustest, omadustest ja haavatavusest kogu väärtusahela ulatuses, kasutades näiteks teadusuuringuid, kaardistamist ning pidevat ja tihedat dialoogi sidusrühmadega, sealhulgas kohalike kogukondadega;
45. hõlbustama oskusteabe, parimate tavade ja teabe jagamist seoses kõige tulemuslikumate viisidega kultuuri- ja loomemajanduse taastumise võimendamiseks (nt taastekava meetmed) ning keskendumata valmisolekule ootamatute ja ebaselgete nähtuste korral, mis võivad nende sektorite tegevust tulevikus häirida;
46. tõhustama kultuuripärandi kaitset, keskendudes kultuuripärandi haldamise lahutamatu osana kestlikkusele ja suurõnnetustega seotud vastupidavusele;

VI. KULTUURIVALDKONDADE JA KOHALIKE KOGUKONDADE ARVESSE VÕTMINE

Kutsub liikmesriike ja komisjoni üles:

47. võtma kultuurivaldkondade ja kohalike kogukondade vajadusi ja seisukohti arvesse kultuuripoliitika, -strateegiate ja -programmide prioriteetide kindlaksmääramisel, maksimeerides seeläbi kultuurivaldkonna tegevuste ja ideede sotsiaalset mõju;
48. täiendavalt innustama kultuuri- ja loomemajanduse ning muude poliitikavaldkondade (nt tervishoid, haridus, noored, teadus, teadusuuringud ja innovatsioon, keskkond, tööhõive, sotsiaalküsimused, turism) vahelist partnerlust, et kasutada ära kultuurist tulenevat kasu heaolu ja kestlikkuse seisukohast, kasutades vajaduse korral täiel määral ära olemasolevaid struktuure ja programme;

Kutsub liikmesriike üles:

49. innustama võimaluse korral sidemeid kultuurivaldkondade, kohalike kogukondade, ametiasutuste ning kultuuri- ja loomesektori spetsialistide vahel, tunnistades kultuuri ja loomeökosüsteemide alt üles suunatud olemust;
50. edendama kultuuri kaudu sotsiaalset seotust kui väärtuslikku reageeringut sotsiaalse distantseerumise ja digitaalse suhtluse mõjule;
51. edendama kultuuriteadlikkust ühiskondades, ergutades aktiivset kultuurielus osalemist ja võrdset juurdepääsu kultuurile kõigi ühiskonnarühmade, sealhulgas kõige tõrjutumate ja haavatavamate rühmade jaoks;
52. innustama kultuuriasutusi töötama välja uuenduslikke lähenemisviise ja meetodeid eri sihtrühmade ligimeelitamiseks;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES VAHETAMA PARIMAIID TAVASID JA
TEGEMA NENDEST JÄRELDUSTEST KOKKUVÕTTE 2023. AASTAKS.

Asjakohased poliitikadokumendid

Euroopa Ülemkogu

Euroopa Ülemkogu järelused, mis võeti vastu 17.–21. juulil 2020 toimunud erakorralisel kohtumisel (EUCO 10/20)

Uus strateegiline tegevuskava 2019–2024 (mille Euroopa Ülemkogu võttis vastu 20. juunil 2019)

Euroopa Ülemkogu 14. detsembri 2017. aasta järelused (EUCO 19/1/17 REV 1)

Ministrite deklaratsioonid

Deklaratsioon kultuuri kohta COVID-19 kriisi ajal (aprill 2020)

Kultuuriministrite ja nende esindajate Bukaresti deklaratsioon kultuuri rolli kohta Euroopa tuleviku ülesehitamisel (aprill 2019)

Euroopa Liidu Nõukogu

Nõukogu järelused, millega muudetakse kultuurivaldkonna töökava (2019–2022) (ELT C 193, 9.6.2020, lk 20)

Nõukogu järelused riskijuhtimise kohta kultuuripärandi valdkonnas (ELT C 186, 5.6.2020, lk 1)

Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon kestliku arengu kultuurimõõtmekohase kohta (ELT C 410, 6.12.2019, lk 1)

Nõukogu järeldused, milles käsitletakse ELi strateegilist lähenemisviisi ja tegevusraamistikku rahvusvaheliste kultuurisuhete valdkonnas (ELT C 192, 7.6.2019, lk 6)

Nõukogu järeldused kultuurivaldkonna töökava (2019–2022) kohta (ELT C 460, 21.12.2018, lk 12)

Nõukogu järeldused, mis käsitlevad kultuuri kättesaadavuse edendamist digivahendite kaudu, keskendudes publiku arendamisele (ELT C 425, 12.12.2017, lk 4)

Nõukogu järeldused, milles käsitletakse kultuuri- ja loomevaldkonna koostoimet muude valdkondadega (*cultural and creative crossovers*) stimuleerimaks innovatsiooni, majanduslikku jätkusuutlikkust ja sotsiaalsel kaasatust (ELT C 172, 27.5.2015, lk 13)

Nõukogu järeldused loovisikutele ja kultuuritöötajatele pakutavate liikuvusalase teabe teenuste kohta (ELT C 175, 15.6.2011, lk 5)

Euroopa Komisjon

Euroopa meedia digikümnnendil: tegevuskava taastumise ja ümberkujundamise toetamiseks (COM(2020) 784 final)

Innovatsioonipotentsiaali rakendamine. Intellektuaalomandi tegevuskava ELi majanduse taastamise ja vastupidavuse toetamise suurendamiseks (COM(2020) 760 final)

Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks (COM(2020) 456 final)

Euroopa roheline kokkulepe (COM(2019) 640 final)

Euroopa kultuurivaldkonna uus tegevuskava (COM(2018) 267 final)

Euroopa Parlament

17. septembri 2020. aasta resolutsioon Euroopa kultuurielu taastumise kohta (2020/2708(RSP))

7. juuni 2007. aasta resolutsioon kunstnike sotsiaalse staatuse kohta (2006/2249(INI))

25. veebruari 1999. aasta aruanne kunstnike olukorra ja rolli kohta Euroopa Liidus (A4-0103/99)

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsioon (UNESCO)

Kultuur kriisiolukorras: vastupanuvõimelise loomesektori poliitikasuunised (2020)

Kultuur ja kunstnike töötingimused: 1980. aasta kunstniku staatust käsitleva soovitusel rakendamise (2019)

Soovitus kunstniku staatuse kohta (1980)
